

Súd: Okresný súd Revúca
Spisová značka: 6C/90/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6816206573
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Šedivec
ECLI: ECLI:SK:OSRA:2018:6816206573.2

Uznesenie

Okresný súd Revúca v právnej veci žalobkyne: K. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. XX/X, XXX XX U., zastúpená JUDr. Vladimírom Sidorom, advokátom so sídlom Železničná 4/A, 920 01 Hlohovec, proti žalovanému: Intrum Justitia Slovakia s. r. o., IČO: 35 831 154, sídlo Karadžičova 8, 821 08 Bratislava, zastúpený JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom so sídlom Karadžičova 8, 810 00 Bratislava, o určenie neplatnosti úverovej zmluvy eventúálne o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy, takto

rozhodol:

Žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1.Okresný súd Revúca o podanej žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala proti žalovanému určenia neplatnosti úverovej zmluvy eventúálne určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverovej zmluvy rozhodol rozsudkom č.k. 6C/90/2016-35 zo dňa 24.01.2017 tak, že žalobu zamietol v celom rozsahu a žalobkyňu podľa § 255 CSP zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, keďže nezistil vo veci žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktorý by viedli k inému rozhodnutiu o trovách konania podľa § 257 CSP, pričom zároveň z dôvodu hospodárnosti rozhodol aj o výške náhrady trov konania.

2.O podanom odvolaní žalobkyne proti výroku o trovách konania rozhodol odvolací súd uznesením č.k. 17Co/90/2017-55 zo dňa 28.03.2018 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o náhrade trov konania a ich výške zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s odôvodnením, že pri rozhodovaní o náhrade trov prvostupňovaného konania okresný súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala patriace jej práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa podala žalobu s prílohami dňa 02.12.2016. Okresný súd vytýčil termín pojednávania na 24.01.2017 o 13.00 hod.; žalobkyni zaslal predvolanie spolu s výzvou na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu vo výške 99,50 Eur podľa položky č. 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov. Žalovanému doručil predvolanie spolu so žalobou s prílohami a výzvou, aby sa k žalobe vyjadril písomne v lehote 10 dní a aby zároveň predložil doklady o tom, v akej výške bol žalobkyni úver poskytnutý, koľko žalobkyňa zaplatila a aká je aktuálna výška záväzku žalobkyne. Žalobkyňa už v žalobe (č.l. 3 spisu) požadovala vrátiť prípadný preplatok z titulu bezdôvodného obohatenia žalovaného späť s tým, že žalobný návrh v tejto veci bude zo strany žalobcu rozšírený obratom po tom, ako bude zo strany žalovaného preukázaná celková výška splátok úveru žalobcom. Okresný súd následne (po nesprávnom vyúčtovaní súdneho poplatku za žalobu od oslobodenej spotrebiteľky) na vytýčenom pojednávaní za súhlasu obidvoch strán (žalobkyňa č.l. 29, žalovaný č.l. 30) vo veci pojednával a rozhodol bez účasti obidvoch strán vzhľadom na ich ospravedlnenie dňa 24.01.2017 odvolaním napadnutým rozsudkom. Aj keď rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania nepredstavuje prekvapivé rozhodnutie (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo 112/2013 zo dňa 01.10.2013), zmena napadnutého výroku rozhodnutia okresného súdu (druhý výrok) by predstavovala porušenie princípu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Cdo 145/2004 zo dňa 01.11.2005,

sp.zn. 2Cdo 199/2007 zo dňa 26.02.2008, sp.zn. 3Cdo 158/2009 zo dňa 07.10.2009). Odvolací súd preto tento nedostatok nemôže v odvolacom konaní napraviť. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v druhom aj v treťom výroku o trovách konania v zmysle § 389 ods. 1 CSP; v druhom výroku vec vrátil okresnému súdu na nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP. V ďalšom konaní po vrátení veci okresný súd rozhodne o všetkých trovách konania v súlade so zákonom, to znamená najprv o nároku o náhrade trov konania, pričom sa vysporiada aj s dôvodmi, uvedenými žalobkyňou v odvolaní, a to aj o prípadnom použití výnimočného ustanovenia o trovách konania § 257 CSP. Hoci okresný súd rozhodol aj o výške náhrady trov konania a odôvodňoval svoj postup hospodárnosťou konania, tento jeho postup nebol správny a bol v rozpore s platnou právnou úpravou. Nesprávnym procesným postupom pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd prvej inštancie porušil práva žalobkyne na spravodlivý proces, preto odvolaciemu súdu neostala iná možnosť, ako jeho rozhodnutie v odvolaní napadnutej časti zrušiť.

3.Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

4.Žalobkyňa sa žalobou podanou dňa 02.12.2016 domáhala proti žalovanému určenia, že zmluva o úvere je neplatná, eventuálne určenia, že zmluva o úvere je bezúročná a bez poplatkov. V podanej žalobe žalobkyňa tiež uviedla, že žiada aj o vrátenie preplatku úveru, pričom však žalobný návrh v tejto časti bude zo strany žalobkyne rozšírený až po tom, ako bude zo strany žalovaného preukázaná celková výška zaplatených splátok úveru žalobkyňou. Na základe takto podanej žaloby predmetom konania bolo iba určenie neplatnosti úverovej zmluvy, eventuálne určenie, že úverová zmluva je bezúročná a bez poplatkov. Predmetom konania na základe takto podanej žaloby nebolo aj splnenie povinnosti podľa § 137 písm. a) CSP (teda žaloba na plnenie), čo vyplýva už z toho, že až dodatočne v priebehu konania mala byť o nárok na plnenie žaloba žalobkyne zmenou rozšírená. Vo vzťahu k doterajšiemu predmetu konania (určovacia žaloba) bolo dokazovanie ohľadom výšky zaplatených splátok bezpredmetné, napriek tomu súd prvej inštancie, práve v záujme toho, aby žalobkyňa mohla uplatniť svoje procesné práva návrhom na zmenu žaloby a jej rozšírením aj o nárok na peňažné plnenie, spolu s dorúčením žaloby žalovaného vyzval aj k tomu, aby predložil doklady aj o tom, v akej výške bol žalobkyni úver poskytnutý, koľko žalobkyňa zaplatila a aká je aktuálna výška záväzku žalobkyne. Súd prvej inštancie zároveň vo veci nariadil aj pojednávanie (a v tejto súvislosti nie je rozhodujúce, že súd vyzval žalobkyňu na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, keďže vo veci konal a rozhodol bez ohľadu na jeho nezaplatenie), pričom do termínu pojednávania žalovaný zaslal súdu vyjadrenie k žalobe, ale k výzve súdu, aby uviedol, v akej výške bol žalobkyni úver poskytnutý, koľko žalobkyňa zaplatila a aká je aktuálna výška záväzku žalobkyne, sa žalovaný nijako nevyjadril. Za tohto procesného stavu, v deň pojednávania vo veci a k okamihu rozhodnutia vo veci na tomto pojednávaní vyhláseného, predmetom konania naďalej bol iba určovací návrh, žaloba na plnenie predmetom konania nebola a návrh na zmenu žaloby súdu doručený nebol. A keďže svoj záujem o ďalší priebeh konania žalobkyňa a jej advokát vyjadrili svojou neúčastou na pojednávaní, súd viazaný žalobou rozhodol vo veci iba o tých predmetoch konania, ktoré boli žalobou uplatnené, a o zmene žaloby, ktorá súdu doručená nebola, súd nerozhodoval. Rozhodnutie vo veci samej potom bolo z pohľadu súdu prvej inštancie iba jediným do úvahy pripadajúcim logickým zavŕšením procesnej a dôkaznej situácie v deň pojednávania vo veci. Súd prvej inštancie musí uviesť, že neporozumel súdu odvolaciemu, v čom presne malo takto dôjsť k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces, keďže súd prvej inštancie spravil všetko pre to, aby žalobkyňa mohla všetky svoje práva v konaní, vrátane práva na zmenu žaloby, riadne uplatniť. Ani na základe ďalšieho vyjadrenia advokáta žalobkyne súd nezistil, ktorým nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace práva. Pritom dostatočne konkrétna identifikácia nesprávneho procesného postupu a pokyn odvolacieho súdu na jeho nápravu sú nevyhnutným predpokladom toho, aby súd mohol v konaní pokračovať a to tým, že najskôr nesprávny procesný postup napravi a následne, vo veci samej alebo o nároku na náhradu trov konania, znova rozhodne. Preto súd prvej inštancie pristúpil k rozhodnutiu o nároku na náhradu trov konania bez toho, aby sa vo vzťahu k žalobkyni akokoľvek pokúsil vykonať nápravu v procesnom postupe, keďže súd prvej inštancie nevedel, ako má túto nápravu uskutočniť.

5. Vo vzťahu k samotnému rozhodnutiu o trovách konania odvolací súd uviedol iba toľko, že zmena napadnutého výroku rozhodnutia okresného súdu v odvolacom konaní neprichádza do úvahy, pretože by predstavovala porušenie princípu dvojinstančnosti, pričom súd sa má v ďalšom konaní vysporiadať aj s dôvodmi, uvedenými žalobkyňou v odvolaní, a to aj o prípadnom použití výnimočného ustanovenia o trovách konania § 257 CSP. Ani vo vzťahu k samotnému rozhodnutiu o trovách konania však súd prvej inštancie neidentifikoval konkrétny pokyn odvolacieho súdu ako rozhodnúť. Uvádzaná nemožnosť zmeny rozhodnutia o trovách konania v odvolacom konaní sama osebe je v rozpore s § 388 CSP, ktorý naopak zmenu rozhodnutia predpokladá ako jeden zo spôsobov rozhodnutia súdu odvolacieho, pričom judikatúra na ktorú poukazuje súd odvolací dnes už zrejme nie je v plnom rozsahu, resp. vôbec aplikovateľná, keďže ústavný poriadok nepredpisuje dvojstupňovú alebo trojstupňovú sústavu civilných súdov, ústavne významné je len zachovanie možnosti právne a skutkovo argumentovať k (novo nastolenej) podstate veci, ak odvolací súd dôjde k iným záverom ako súd prvostupňový. O neprípustne prekvapivé rozhodnutie tak ide napr. vtedy, ak inštančne vyšší súd rozhodol na základe iných skutkových okolností ako inštančne nižší súd, prípadne vniesol inštančne vyšší súd do veci iný právny náhľad bez toho, aby účastníci takýto postup mohli predvídať a vyjadrovať sa k nemu (uznesenie Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1642/17 zo dňa 06.02.2018.). K podanému odvolaniu žalobkyne obsahujúcej argumentáciu pre použitie § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania sa pritom žalovaný mal možnosť v priebehu odvolacieho konania vyjadriť.

6. Z podstaty kasačného princípu plynie, že odvolacia inštancia musí dať nižšej inštancii, ktorej rozhodnutie je zrušené, dostatočný pokyn, čo má s vecou urobiť. Tento pokyn predpokladá porozumenie veci zo strany odvolacej inštancie a jeho dostatočné argumentačné vyjadrenie. V opačnom prípade poskytuje kasačné rozhodnutie nižšej aplikačnej inštancii len neporozumenie a právnu neistotu ohľadom ďalšieho postupu vo veci, ktorý odvolacia inštancia pokladá za správny (Hlouch T., Teorie a realita právní interpretace, Aleš Čeněk, Praha 2011, s. 281). Súd prvej inštancie sa pokúsil rekonštruovať úvahu odvolacieho súdu, ktorá bola vyjadrená zrušením výroku súdu prvej inštancie o povinnosti neúspešnej žalobkyne zaplatiť úspešnému žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Ak dôvodom zrušenia tohto výroku bola nemožnosť jeho zmeny v odvolacom konaní (odôvodnená princípom dvojinstančnosti) pre súd prvej inštancie z toho plynie, že odvolací súd mal v úmysle rozhodnutie o trovách konania zmeniť, neurobil to však iba pre domnelú procesnú prekážku. Keďže podľa § 257 CSP nemožno priznať nárok na náhradu trov konania účastníkovi, ktorý úspech vo veci nemal (žalobkyňa), ale možno iba nepriznať nárok na náhradu trov konania účastníkovi, ktorý bol v konaní úspešný (žalovaný), potom z toho plynie, že úmyslom odvolacieho súdu bolo na základe argumentácie žalobkyne rozhodnutie o trovách konania zmeniť tak, že ani žalobkyňa (ktorej právo na náhradu trov konania nevzniklo už pre neúspech vo veci) ani žalovaný (tento podľa § 257) nebudú mať právo na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie sa podľa § 391 ods. 2 CSP cíti byť viazaný rozhodnutím súdu odvolacieho nielen v rozsahu, ktorý vyplýva výslovne z odôvodnenia jeho rozhodnutia, ale aj v rozsahu implicitných dôsledkov, ktoré z takéhoto rozhodnutia vyplývajú. Preto súd prvej inštancie na základe rekonštruovateľného úmyslu odvolacieho súdu o trovách prvoinstančného konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

7. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd odvolací; o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne po právoplatnosti tohto uznesenia vyšší súdny úradník samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie na Okresnom súde Revúca do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne v dvoch vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania má uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).